

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ

Тип	Дисципліна професійної та практичної підготовки
Код	К-54
Семестр	8
Загальна кількість кредитів/годин:	3 кредити / 90 год
Форма контролю	Екзамен (письмовий)
Викладач	д. е. н., доцент Лактіонова О.А.
Необхідні обов'язкові попередні та супутні навчальні дисципліни:	«Статистика», «Мікроекономіка», «Теорія ймовірностей і математична статистика», «Економетрика», «Інвестування», «Фінанси підприємств», «Фінансовий ринок», «Корпоративні фінанси», «Страхові послуги», «Банківська система».
Місце у структурно-логічній схемі:	К-54 викладається на четвертому році навчання
Форми навчання:	лекції, практичні, самостійна робота
Критерії оцінювання:	поточний контроль – 60 балів підсумковий контроль (екзамен) – 40 балів
Мова викладання:	українська

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи управління фінансовими ризиками (причини актуалізації управління фінансовими ризиками у світовій і національній економіці; суть і види фінансових ризиків, сфери їх прояву; основні підходи і принципи управління фінансовими ризиками; види фінансових ризиків на рівні фінансових і нефінансових корпорацій; поняття системного фінансового ризику і фінансової кризи; види фінансових ризиків за сферами прояву, рівню волатильності, видами фінансово-кредитних установ; процес управління фінансовими ризиками; суб'єкти управління фінансовими ризиками і їх функції; загальні функції наднаціональних (міжнародних) фінансових організацій в області управління фінансовими ризиками).

Основи оцінки фінансових ризиків (загальні підходи до кількісної оцінки фінансових ризиків; поняття суб'єктивної і емпіричної вірогідності; основні правила теорії ймовірностей; дискретний і безперервний розподіл вірогідності; функції щільності вірогідності збитків; загальні і спеціальні показники оцінки фінансових ризиків; показник вірогідності збитків; очікувана величина збитків; дисперсія; середньоквадратичне відхилення; напівдисперсія і напіввідхилення; коефіцієнти варіації ризику, покриття ризику; ризики планових показників; показники «вартості під ризиком», вірогідності вичерпання капіталу, порогового ризику, «грошового потоку під ризиком», доходу на капітал, що враховує ризик, волатильності; оцінка міри схильності до ризику; функція корисності; безумовний грошовий еквівалент).

Управління кредитним ризиком (суть і види кредитного ризику; індивідуальний і портфельний кредитний ризик; методичні підходи до оцінки кредитного ризику позичальника і управління ним; підходи до оцінки кредитного ризику відповідно до Базеля 2 (стандартизований підхід і підхід на основі внутрішніх рейтингів); кредитний рейтинг і рейтингова шкала; взаємозв'язок кредитного рейтингу і кредитного ризику; міжнародні рейтингові агентства і особливості їх оцінки кредитного ризику; оцінка і управління кредитним ризиком нефінансовими корпораціями; використання кредитних деривативів в

практиці управління кредитним ризиком; кредитні дефолтні свопи; свопи повного повернення, кредитно-дефолтне боргове зобов'язання).

Управління валютним ризиком (види валютного ризику; класифікація операцій в іноземній валюті суб'єктів господарювання; тансакційний (операційний), трансляційний та економічний валютний ризик; методи управління валютним ризиком: валютний метчинг, використання валютних «подушок», синхронізація потоків грошових коштів, захисні валютні обмовки, єрвалютні позики, лімітування, використання форвардних контрактів і валютних свопів; методи управління валютним ризиком, засновані на його хеджуванні; використання валютного ф'ючерсу і опціону; моделі визначення ціни опціону; стратегії торгівлі валютними опціонними контрактами).

Управління процентним ризиком (суть процентного ризику і чинники що його визначають; види процентних ставок; базисний процентний ризик і ризик тимчасового розриву; методи та принципи управління процентним ризиком; оцінка процентного ризику за допомогою процентної маржі і процентного спреда; комплексні методи аналізу і контролю процентного ризику на основі оцінки показників гепа і дюрації; різновиди управління активами і пасивами (структурного балансування активів і зобов'язань); управління процентним ризиком в нефінансових корпораціях; інструменти хеджування процентного ризику; форвардний контракт про майбутню процентну ставку (FRA); хеджування за допомогою процентних ф'ючерсів і свопів).

Управління ринковим ризиком (ціни і індекси цін фінансових інструментів як об'єкти впливу ринкового ризику; способи зважування в методології визначення ринкових індексів; методи розрахунку основних ринкових індексів; показники оцінки ринкового ризику для пайових і боргових фінансових інструментів; бета-волатильність і бета-коефіцієнт; показник ризику портфеля; портфельний підхід до управління ринковим ризиком; пасивні і активні стратегії управління; хеджування ринкового ризику).

Програмні результати навчання визначені в освітній програмі:

Вміння виявити особливості фінансово-економічних процесів у сфері грошових, фінансових і кредитних відносин, що відбуваються на макро- і мікрорівнях та їх можливий вплив на фінансову діяльність **(ПРН2)**.

Здатність аналізувати, оцінювати фінансовий стан підприємств, комерційних банків, страхових компаній та інших фінансово-кредитних установ **(ПРН14)**.

Здатність ідентифікувати, аналізувати і оцінювати фінансові ризики, використовувати в практичних розрахунках методи оцінки їх рівня та управління **(ПРН15)**.

Навички практичного застосування методів оцінки ефективності інвестиційних проєктів, інструментів та ідентифікації інвестиційних ризиків, формування портфеля цінних паперів, оцінки ринкової вартості підприємства **(ПРН16)**.

Вміти нести відповідальність за результати професійної діяльності у сфері фінансів, банківської справи та страхування **(ПРН30)**.

Виконувати професійні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування у міжнародному контексті **(ПРН31)**.

УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКИМИ РИЗИКАМИ

Тип	Дисципліна професійної та практичної підготовки
Код	К-54
Семестр	8
Загальна кількість кредитів/годин:	3 кредити / 90 год
Форма контролю	Екзамен (письмовий)
Викладач	д. е. н., доцент Лактіонова О.А.
Необхідні обов'язкові попередні та супутні навчальні дисципліни:	«Статистика», «Мікроекономіка», «Теорія ймовірностей і математична статистика», «Економетрика», «Інвестування», «Фінансовий ринок», «Корпоративні фінанси», «Страхові послуги», «Банківська система».
Місце у структурно-логічній схемі:	К-54 викладається на четвертому році навчання
Форми навчання:	лекції, практичні, самостійна робота
Критерії оцінювання:	поточний контроль – 60 балів підсумковий контроль (екзамен) – 40 балів
Мова викладання:	українська

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи управління банківськими фінансовими та операційними ризиками (причини актуалізації управління банківськими ризиками у світовій і національній економіці; суть і види банківських ризиків, сфери їх прояву; особливості управління фінансовими і операційними ризиками банку; поняття системного фінансового ризику і фінансової кризи; елементи системи управління банківськими ризиками; органи управління банківськими ризиками; загальні функції наднаціональних (міжнародних) фінансових організацій в області управління фінансовими ризиками).

Основи оцінки банківських ризиків (загальні підходи до кількісної оцінки фінансових ризиків; поняття суб'єктивної і емпіричної вірогідності; основні правила теорії ймовірностей; дискретний і безперервний розподіл вірогідності; функції щільності вірогідності збитків; загальні і спеціальні показники оцінки банківських ризиків; показник вірогідності збитків; очікувана величина збитків; дисперсія; середньоквадратичне відхилення; коефіцієнти варіації ризику, покриття ризику; показники «вартості під ризиком», вірогідності вичерпання капіталу, порогового ризику, «грошового потоку під ризиком», доходу на капітал, що враховує ризик, волатильності; коефіцієнтний аналіз в управлінні банківськими ризиками, якісна оцінка операційних ризиків).

Управління кредитним ризиком (суть і види кредитного ризику; індивідуальний і портфельний кредитний ризик; методичні підходи до оцінки кредитного ризику позичальника і управління ним; підходи до оцінки кредитного ризику відповідно до Базеля 2 (стандартизований підхід і підхід на основі внутрішніх рейтингів); оцінка портфельного кредитного ризику; кредитний рейтинг і рейтингова шкала; міжнародні рейтингові агентства і особливості їх оцінки кредитного ризику; використання кредитних деривативів в практиці управління кредитним ризиком; кредитні дефолтні свопи; свопи повного повернення, кредитно-дефолтне боргове зобов'язання).

Управління валютним ризиком (види валютного ризику; класифікація операцій в іноземній валюті та валютних операцій банків; тансакційний (операційний), трансляційний та економічний валютний ризик; методи управління валютним ризиком: синхронізація грошових потоків грошових коштів, диверсифікація валютних ризиків, лімітування, використання форвардних контрактів і валютних свопів; методи управління валютним

ризиком, засновані на його хеджуванні; використання валютного ф'ючерсу і опціону; моделі визначення ціни опціону; стратегії торгівлі валютними опціонними контрактами).

Управління процентним ризиком (суть процентного ризику і чинники що його визначають; види процентних ставок; базисний процентний ризик і ризик тимчасового розриву; методи та принципи управління процентним ризиком; оцінка процентного ризику за допомогою процентної маржі і процентного спреда; комплексні методи аналізу і контролю процентного ризику на основі оцінки показників гепа і дюрації; різновиди управління активами і пасивами (структурного балансування активів і зобов'язань); інструменти хеджування процентного ризику; форвардний контракт про майбутню процентну ставку (FRA); хеджування за допомогою процентних ф'ючерсів і свопів).

Управління ризиком ліквідності банку (ліквідність балансу і ліквідність активів; ліквідність активів і їх ринкова ціна, премія за ризик ліквідності; оцінка ризику ліквідності; методи управління ризиком ліквідності банку).

Управління ринковим ризиком (ціни і індекси цін фінансових інструментів як об'єкти впливу ринкового ризику; способи зважування в методології визначення ринкових індексів; методи розрахунку основних ринкових індексів; показники оцінки ринкового ризику для пайових і боргових фінансових інструментів; бета-волатильність і бета-коефіцієнт; показник ризику портфеля; портфельний підхід до управління ринковим ризиком; пасивні і активні стратегії управління; хеджування ринкового ризику).

Програмні результати навчання визначені в освітній програмі:

Вміння виявити особливості фінансово-економічних процесів у сфері грошових, фінансових і кредитних відносин, що відбуваються на макро- і мікрорівнях та їх можливий вплив на фінансову діяльність **(ПРН2)**.

Здатність аналізувати, оцінювати фінансовий стан підприємств, комерційних банків, страхових компаній та інших фінансово-кредитних установ **(ПРН14)**.

Здатність ідентифікувати, аналізувати і оцінювати фінансові ризики, використовувати в практичних розрахунках методи оцінки їх рівня та управління **(ПРН15)**.

Навички практичного застосування методів оцінки ефективності інвестиційних проектів, інструментів та ідентифікації інвестиційних ризиків, формування портфеля цінних паперів, оцінки ринкової вартості підприємства **(ПРН16)**.

Вміти нести відповідальність за результати професійної діяльності у сфері фінансів, банківської справи та страхування **(ПРН30)**.

Виконувати професійні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування у міжнародному контексті **(ПРН31)**.